

TRIEA ILUSTRATA

(SAU LUCRURILE ASA CUM LE VEDEM CU OCHII)

ILUSTRATA

Abonamente: a trei luni . . . . . Lei 70
o jumătate de an . . . . . Lei 130

Editor și Redactor: J. B. Sima
Apare totdeanna Duminica

Redacția și Administrația:
Cluj, Str. Regina Maria 38.

NOUL GUVERN

In numărul nostru trecut am prezentat cititorilor noștri pe miniștri guvernului care a plecat. Aducem azi in revista noastră, portretele cabinetului Brătianu, așa cum a fost alcătuit in săptămâna trecută: In mijloc: d. Ionel Brătianu, președintele Consiliului. Sus, dela stânga la dreapta, d-nii Cipăianu, sub-secretar de stat la Agricultură; Dr. C. Angheliescu, ministrul Instrucțiunii, Prof. Mrazec, ministrul Industriei, R. Franasovici, sub-secretar de stat la Interne, C. Argetoianu, ministrul Agriculturii. In rândul al doilea, la stânga D. I. G. Duca, ministrul de Interne, la dreapta, D. Vintilă Brătianu, ministrul de Finanțe. In rândul al treilea, dela stânga spre dreapta, d-nii: Alex. Lapădatu, ministrul Cultelor și Artelor, I. Inculeț, ministrul Sănătății Publice, Stelian Popescu, ministrul Justiției, I. Nistor, ministrul Lucrărilor Publice, G. Tătărescu, sub-secretar de Stat la Interne. In rândul de jos dela stânga la dreapta d-nii C. Dimitriu, ministru al Comunicațiilor, G. Perieșteanu, sub-secretar de stat la Comunicații, Dr. N. Lupu, ministru al muncii și General Paul Angheliescu, ministru de Război.

REALITATEA
FOAIE SĂPTĂMÂNALĂ ILUSTRATĂ

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
Cluj, strada Regina Maria Nr. 36.

PREȚUL ABONAMENTULUI

Pe un an întreg . . . . . Lei 250
Pe o jumătate de an . . . . . " 130
Pe trei luni . . . . . " 70

PENTRU STRĂINĂTATE

Pentru America \$2
Jugoslavia și Cehoslovacia . Lei 300

Editor și Redactor: J. B. Sima

DUMINECA, 3 IULIE, 1927

Agentul electoral

Microbul frigurilor electorale. Rămă politică ascunsă în mușuroiul murdăriei de partid. Cameleon care imprumută culoarea celui ce-l reprezintă în schimbul unor avantaje de trai pe care nici într'un caz nu și le-ar putea asigura pe căi demne și cinșite. Clempău plătit de patroni pentru a minți cu nerușinare calomniind pe adversarii politici. Panglică socială, măscuță, crescută și prăsită în mii de exemplare și care nu poate trăi de cât numai în stomacul de struț al politicianismului, fără ca acesta să se simtă îngreniat de mulțimea acestor parazizi.

În general agentul electoral cu sforțări uriașe a putut absolvi cursul primar. Prin urmare instrucția lui este limitată la câteva fraze de efect cu care amețește pe cei săraci cu duhul. Sub regimul votului universal găsim și excepții: agenți electorali cu titluri academice sau chiar catedre universitare. Dar procedul este asemănător cu al celorlalți trepăduși, armele lor de luptă fiind tot minciuna și calomnia.

Agentul electoral este șeful bandei de propagandă cu diverse corpuri contondente și misitul conștiințelor de vânzare.

Cunoștințele sociale ale agentului electoral sunt multe și variate: știe toate crășmele cu băutură efită și bună; cunoaște meteahna și bătăturile ficărui alegător și rubedenia lui până la al nouălea grad; poate să zgândărească până la sânge vanitatea și egoismul fiecăruia; promite înfăptuirea oricărei cereri cât de pozașe; în sfârșit, iar norocul electoral, cumpără voturi și conștiințe împărțind banii stăpânului acolo unde se cer, dar cu destulă chibznică ca să-i rămână partea leului.

S'au văzut cazuri când dintr'un mărunț trepăduș electoral, după două trei campanii cu chibznică conduse să ne pomenim cu un membru marcant în partidul politic respectiv.

Credeau naivii că votul universal va fi desinfecantul care va ucide aceste ploșnițe politice deoarece, se presupunea că mijloacele lor de luptă ar fi nule în fața masei alegătorilor.

Presupunerea a fost eronată și realitatea faptelor ne probează că păduchernața trepădușilor electorali s'a înmulțit fantastic, înhăitând în banda lor chiar intelectuali, cari sub stăpânirea așa zisei „discipline de partid“, cuturează satele revărsând un puhoi de promisiuni mincinoase și calomniilor ordinare.

Agentul electoral este dihorul vieții politice.

V. N.

Buletin Săptămânal

MARE frământare, în lumea orașelor, mai ales din pricina alegerilor. Fiecare partid vrea să-și scoată înainte meritele mari, pe care le are. Lupta se dă însă între două partide: partidul liberal, care a luat guvernul și partidul național-tărănesc. Și pentru prima oară, de când s'a dat drept poporului să voteze, această luptă se face legal, în cadrele îngăduite: guvernul pare hotărât să vegheze ca alegerile să fie libere.

Munca, în toi acum la sate, nu prea dă răgaz oamenilor, mai ales celor din vechiul regat, să se ocupe de politică. Din când în când sătenii mai rup și dânsii câte un ceas de vreme și se adună de ascultă pe câte un vorbitor, care vine de le promite multe... Tot poveștile cele vechi! Oricum partidul liberal arată tot mai mult, că are toată bunavoința față de popor.

Curând se va da o amnistie largă: vor fi iertați adică toți câți au de ispășit pedepse din vremea războiului, toți câți urmau să fie judecați pentru neîmplinirea datoriilor militare, pentru greșeli politice și altele. Apoi s'a da un ordin și s'a pus capăt impunerilor nelegale: au încetat încasările taxelor județene și comnăle nedrepte, pe biletele de vite, acte de căsătorie, certificate, autorizațiuni, de recoltă, în afară de cele stabilite prin legi speciale. Iar d. Cipăianu, subsecretarul de stat la agricultură a luat măsuri ca Moșii să fie împroprietăriți.

Dealtminteri guvernul Brătianu, nu numai prin faptul că urmează după un guvern care a apăsător greșit poporul și a restrâns libertățile, dar și prin oamenii luminați cari îl formează, e cheazășie că va să vină o vreme de liniște și de bună gospodărie a țării.

În săptămâna trecută și domnul Titulescu, bărbatul de stat, atât de bine văzut în toate țările străine, a primit să intre în cabinetul Brătianu și să fie ministrul nostru de externe.

D. Titulescu, al cărui cuvânt are multă greutate la „Liga Națiunilor“, și care de atâtea ori

a știut să apere interesele noastre în fața marilor puteri străine, e o mândrie pentru țară, și fără îndoială că România se va bucura de multă simpatie, din partea străinătății în timpul cât va face parte din guvern.

SE PARE că dorința vie a poporului, e ca la cămina țării să vină un guvern alcătuit din toți bărbații luminați pe cari îi avem, tot se va putea înfăptui. D. Maniu a declarat că e gata să se înțeleagă cu liberalii, dacă fac alegeri libere. Și cum tot mai mult se arată că nu vom avea alegeri cu jandarmi, ca până acum, o înțelegere între cele două partide mari e lucru cu putință.

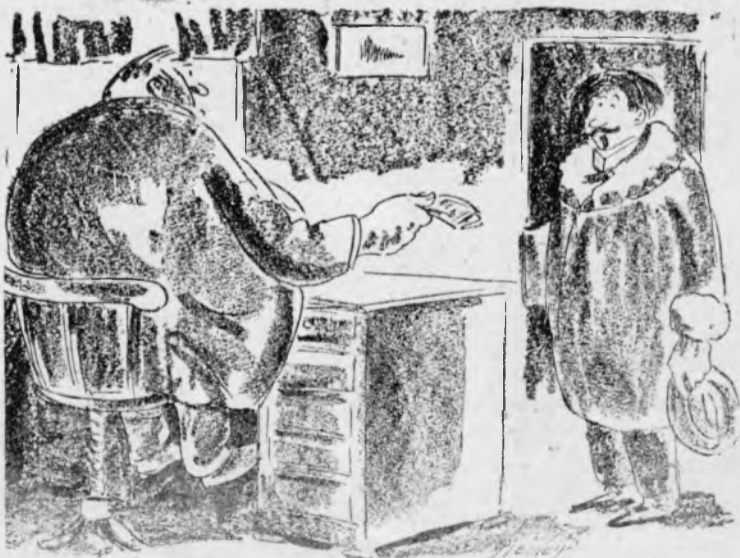
Partidul d-lui Averescu se va uni cu partidul d-lui Iorga, dacă se vor putea înțelege până la urmă.

Știința Românească a suferit o lovitură grea, prin moartea profesorului Vasile Pârvan, care a încetat din viață, Duminecă noaptea, bolnav fiind de cancer. Vasile Pârvan deși tânăr — n'avea nici 45 de ani — era un savant arheolog, recunoscut în toată lumea.

La Viena, jurații au achitat pe d-na Grozăvescu, care și-a ucis soțul, în iarna trecută. Achitarea această a fost socolită peste tot nedreaptă, deoarece Grozăvescu, nu era un om ca oricare, ci un artist care aparținea lumii întregi. Se vede astfel că jurații, judecă mai mult cu inima decât cu mintea și că e deajuns un pumn de lacrimi, ca să-i indușeze și să-i facă să ierte pe cel vinovat.

Ungaria nu are liniște. Sunt oameni cari nutresc mereu gânduri războinice și pândesc clipa când ar putea deslănțui iară un măcel, cum a fost războiul mondial, pentru ca astfel să poată reface Ungaria de odinioară. Acești oameni cari pescuiesc în apă tulbure, fac cel mai mare rău, în primul rând, țării lor, pentru că puterile cele mari capătă neîncredere într'un stat, care e împotriva tratatelor încheiate.

SAXOFONISTUL

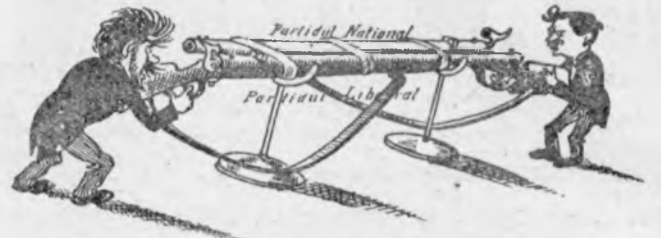

„Am venit, Domnule director, să vă rog de 5 koroane pentru îngroparea unui saxofonist“

„Ai aici 30 koroane, — îngroapă șase din ei“.

— Kasper. (Stockholm)

»Realitatea« politică

DUPĂ RUPTURA TRATATIVELOR
„Campania electorală a început...“

LECȚIUNEA BĂRNEI ȘI PAULUI

Omul cu megafonul: „Voi sclavi, pentru ce nu vă eliberați de jugul asupritorilor voștri?“

O voce: „Fii atent camarade, nu cumva să ți-se audă statul în Rusia“.

ELIBERAREA SOVIETICĂ A CHINEI

Propagandistul bolșevic cu foarfeca: „Săracul de tine, am să te eliberez eu îndată din mâna acestor cruzi imperialiști.“

—Rul (Berlin)

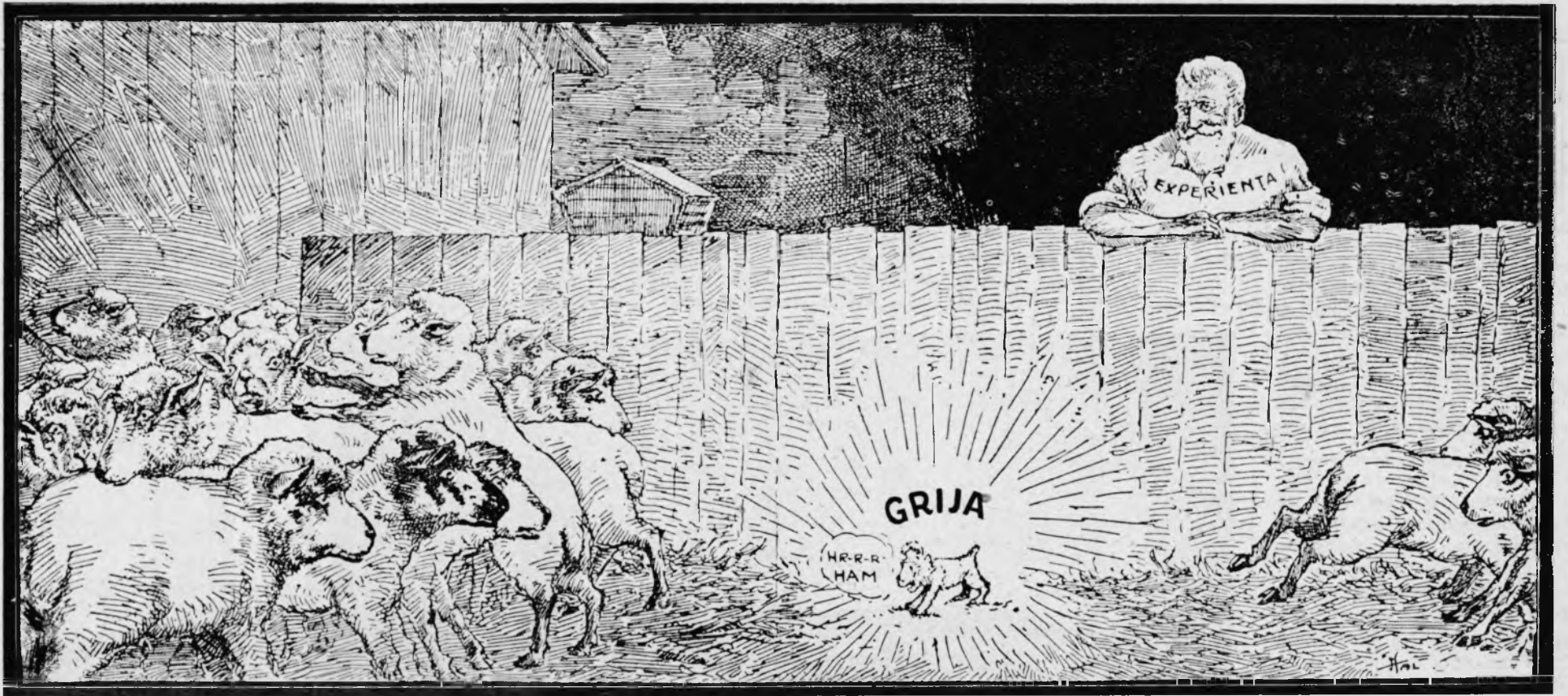
Cetiți și răspândiți

„REALITATEA“

Cea mai mare revistă ilustrată

TEAMA ȘI EXPERIENȚA

TEAMA este un simțământ care cuprinde pe oameni și pe celelalte ființe, în fața unei primejdii, sau în fața lucrului, pe care-l socot, c'ar putea să le producă vr'un rău.

Dar dacă n'ar exista ignoranță, atunci n'ar mai fi nici spaimă. Priviți în ilustrația de mai sus: bietele oi, îngrozite, aleargă în toate părțile, gata să-și dea sufletul, inspăimântate de cățelușul care latră.

De sigur că dac'ar pricepe cât de slab și de neputincios e bietul cățeluș, față de fiecare dintre ele, dacă ar ști cât de ușor ar putea să-l răpună, fără indoială că nici nu l'ar băga în seamă. Dar proaste și lipsite de experiență, oile oricât de multe ar fi, dau una într'alta și mai să se omoare de frică.

Frica are multe motive. Mai întâi se moștenește, unii oameni se nasc mai fricoși decât alții; în al doilea rând, cele mai adeseori, frica se datorește lipsei de judecată.

Sentimentul de spaimă este dăunător vieții. El înseamnă o slăbiciune. Adesea ori frica a produs chiar moartea celor încercați de dânsa.

În veacul nostru, în Franța, guvernul a incredințat câtorva savanți pe mai mulți condamnați la moarte ca să se încerce asupra lor influența fricii. S'au făcut mai multe experiențe. Un condamnat a fost așezat într'o celulă, în care, i-s'a spus, că în noaptea precedentă, și-a dat sufletul un om bolnav de vărsat negru. I-s'a atras atenția că vărsatul negru este o boală mclipsitoare și că, fără indoială, va trebui să moară, înainte de zorii zilei. A și murit, până în dimineața următoare, dar nu de vărsat negru, fiindcă în celula în care fusese închis nu zăcuse nici un bolnav, ci de spaimă, incredințat fiind că trebuie să se îmbolnăvească.

Un al doilea condamnat a fost legat la ochi și i-s'a trecut un braț, printr'un perete de hârtie. A fost încunoștințat că în interesul științei i-se va tăia vâna mâinii spre a se constata că în cât timp moare un om prin scurgerea sângelui (hemoragie). De fapt n'a fost decât sgâriat puțin la mână și n'a pierdut decât puține picături de sânge; s'a orânduit însă să se picure meru, dealungul brațului, apă caldă, ca sângele și condamnatul auziază cum cădeau picăturile, în vasul așezat dedesubt. În câteva ceasuri a murit. A murit nu din pierderea sângelui, fiindcă a rămas cu tot sângele în el, ci de spaimă.

Dacă spaima acestora era de așa fel că nu se putea înconjura, ea dovedește

Timiditatea, lipsa de încredere și obiceiul de a urma orbește altora sunt însușiri care caracterizează nu numai pe oi dar și multe dintre ființele omenești.

Oaia va rămânea totdeauna oaie. Dar asta nu e motiv ca și oamenii să facă întocmai ca oile, temându-se de mârăitul celei mai mici nedumeriri sau să-și închipuie lucruri care n'au să se întâmple nici odată, făcându-și viața amară și lăsându-se izgoniți de temeri care n'au nici când să se întâmple.

totuș foarte bine, că frica noastră se datorește totdeauna ignoranței. Dacă condamnării ar fi șituit, unul, că în celula sa n'a zăcut nici un bolnav, iar celălalt că nu i-s'a tăiat vinele, și că apă și nu sânge picură de pe brațul său, fără indoială că ei ar fi rămas foarte liniștiți.

Teama pe care ni-o inspiră nu numai forțele necunoscute, dar și foarte adesea alți oameni pe cari noi îi socotim mai înfricoșători sau mai de temut decât sunt, dă ocestora din urmă o încredere tot mai mare în forțele lor. Cățelușul din ilustrația noastră se crede foarte puternic, de vreme ce e în stare să bage frica într'o turmă întreagă. Cunoașterea propriei lor forțe ar face ca oile să nu se mai teamă de cățelușul îngâmfat. Dar dacă ne putem da seama de ceea ce ar trebui să facă oile, nu la fel gândim și știm ce trebuie să facem când e vorba de noi.

Superstițiile au inspăimântat vreme îndelungată omenirea. Vreme îndelungată oamenii s'au înfricoșat de fulgere, de bubuitul tunetului, de comete și numai experiența și cunoașterea adevărului au făcut ca, încetul cu încetul, teama pe care aceste fenomene naturale o produceau, să se risipească.

Și astăzi oamenii la țară se înfricoșează de focurile mișcătoare din cimitire, pe care oamenii de știință le explică, arătând că sunt produse din descompunerea oaselor, care formează un fel de gaz, ce se aprinde la aer.

Și astăzi sunt femeile care cred în strigoii, în Iele și alte bazaconii de acest fel, și ar muri de groază dacă cineva le-ar

sili să stea singure, un ceas, într'o cameră întunecoasă.

Niciodată nu trebuie să ne lăsăm copleșiți de frică. Trebuie să fim îndrăzneți și curajoși.

Dacă în ilustrația de mai sus bietele oi speriate, au un motiv real de a fi inspăimântate, foarte adeseori oamenii se înfricoșează fără nici o cauză.

Mulți sunt cuprinși de teamă pentru ceea ce le va aduce viitorul. Alții sunt înfricați de bătrânețea, care se apropie, deși n'ar trebui să se preocupe decât de ceea ce este acum. Pe alții în sfârșit nu-i lasă să doarmă în tihnă amenințarea unui vecin sau vreunui om rău.

Nimic mai păgubitor ca aceste griji neîntemeiate, teama nestăpănită și obiceiul de-a urma orbește pe ceilalți.

Încearcă, atunci când se adună oile în strungă, să pui deacurmezișul intrării o prăjină. Câteva oi vor sări deasupra și una după alta vor veni și celelalte să sară. Poți trage prăjina și totuș oile vor continua să sară, deși numai e nici un motiv, și foarte ușor ar putea trece, prin intrarea liberă. Oile nici nu se mai uită dacă e sau nu nevoie să sară; ele știu că celelalte au sărit și de aceea trebuie să sară și ele. La fel oamenii, dacă au apucat să aibă anumite credințe despre un lucru ei nu mai stau să cerceteze dacă se cuvine sau nu să creadă la fel cu înaintașii lor, să se teamă de aceleași lucruri și să se îngrozească fără nevoie, ei merg pe calea obișnuită.

La fel fac fetele și femeile care, fie că au sau nu buzele roșii și fața rumenă, pentru că unele dintre ele se pudrează și

se vopsesc cu roșu, se cred îndatorate să facă la fel.

Rabellais, un scriitor francez, povestește o întâmplare care dacă nu e adevărată, arată foarte bine felul cum cugetă mare parte din oameni. Un neguțator se afla pe un vapor cu o turmă de oi. Panurge, unul dintre eroii lui Rabellais, se găsea și dânsul pe acelaș vapor. Pentru că îl necăjiau oile cele multe, a cumpărat dela neguțator, cu bani mulți, berbecule, pe care ridicându-l-l-a aruncat în apă. Una după alta, oile au urmat berbeculele, sărind în apă, peste grătare și innecându-se, călcând în picioare pe neguțator care zadarnic se sbătea să le oprească din nebunia lor.

Ne învață această poveste că nu trebuie să fim asemenea oilor, și că e nevoie să cumpănim ori de câte ori avem o nedumerire, să cumpănim singuri și să nu ne luăm după judecata nebunilor. Dacă oile ar putea să gândească, folosindu-se de ochii și de creierul lor, în loc să se inspăimante de un cățeluș mic, ar ști să-și bată joc de el, și ar duce o viață tihnită. Lupul n'ar fi ispitit să se apropie de dânsule și ar trebui să țină seama de numărul și îndrăzneala lor.

Ilustrația din capul acestei foi ne învață că necugetarea, teama și nervozitatea produc cel mai mare rău și sunt dușmanii gândirii liniștite.

Înțelepciunea și experiența privește peste gard la bietele oi, zâmbeste și nu caută să le scape de nebunia lor. Știe bine că oile vor rămânea tot oi, și că întotdeauna căinele, mic sau mare, le va putea inspăimânta.

Din păcate la fel se petrec lucrurile cu mare parte dintre oameni. Acestora noi le spunem însă că nu trebuie să se lase înfricați de superstiții, de ziua de mâine sau de amenințările dușmanului.

Mai bine de jumătate din suferința omenirii se datorește spaimii fără temeii, nedumeririi și fricii, care mistuie toată vlagă și toată puterea de îndurare a omului.

Foarte multe din nenorocirile care ne izbesc vin din teama celor ce se vor întâmpla, teamă neîntemeiată, pentru că foarte adesea cele așteptate nu se petrec, sau chiar de se petrec n'au însemnătatea pe care le-o dăm.

Dacă e bine să fim la fel cu oile în ce privește firea lor blândă și caracterul pașnic, să ne ferim de a fi la fel cu dânsule în privința fricii și lipsei de cugetare.

PEȘTI MÂNCĂTORI DE OAMENI

Rechinii și vânatoarea lor

DE SIGUR suntem în drepturile noastre, atunci când scotocim mările și Oceanele, adunând pești, mii și mii de kilograme cari să ne servească drept hrană. Dar e o nelegiuire și o crimă că se găsește un pește căruia îi place să se infurte cu carne de om, ori de câte ori o poate face. Peștele acesta este Rechinul, care trăiește mai ales prin Oceanele calde. Când într'un loc apar acești pești uriași oamenii organizează împotriva lor adevărate expedițiuni.

În 1916, în apropiere de New-York, patru înotători, cari făceau baie în mare, la 300 metri depărtare de coasta din New-Jersey, au fost sfâșiați de rechinii. În 1923, în golful Sidney, (Australia) niște monștrii de aceștia au înghițit doi tineri, dintre cari unul Campion de înnot, în fața mai multor mii de inși, cari se adunaseră pe țarm, la o întrecere sportivă.

Intâmplări la fel au avut loc în Japonia, în California, în Marea Antilelor, etc. Și savanții au ajuns să se întrebe îngrijorați, dacă nu cumva ne aflăm într'o epocă de invazia a acestui neam de pești, așa cum se întâmplau năvălirile de animale în timpurile preistorice.

De sigur că ar însemna să bârăfim familia rechinilor, dacă i-am învinui pe toți de a fi mâncători de oameni. Unele specii de rechinii nu se hrănesc decât cu pești, pe cari îi vânează, și alții au dinții turțiți, anume făcuți ca să sfarme scoici și carapace de moluște și de crustacee (raci). Dar... nu trebuie să avem prea mare încredere nici în aceștia. Bunăoară, când în vara anului 1916, au fost înghițiți cei patru înotători americani, de față fiind mulți martori, savanții au discutat multă vreme dacă mâncătorii erau rechinii albi (*Garcharodon carcharis*) cari se găsesc în toate mările calde de pe glob, sau alt soi mai puțin nevino. Totuși, se pare că și acest rechin alb este în stare să mănânce un om, de vreme ce, în stomacul unuia dintre ei, pescuit pe coasta Californiei, s'a găsit nici mai mult nici mai puțin decât un leu de mare, care cântărea vre-o 60 de kgr. și pe care rechinul îl înghițise dintr'odată. De sigur că un pește care e în stare să înghiță asemenea vânat, poate foarte ușor să mănânce un om. De aceea congresul din Washington a votat credite impor-

tante, spre a se organiza distrugerea rechinilor, fără nici un fel de considerație la culoarea sau specia lor, în toate stațiunile balneare.

Băile de mare sunt totdeauna periculoase, la tropice. Din fericire, în țara noastră, la Constanța și pe țărmul Mării Negre, nu sunt rechinii. Dar cine merge cu vaporul în Oceanul Indian, sau Oceanul Pacific, are prilejul

care se zice de țarm—sunt altele, numite pelagice, care nu trăiesc decât în mijlocul mării—înnoată încoace și încolo în fața porturilor, pândesc sosirea vapoarelor, le întovărășesc până când ancorează și nu se deslipesc de lângă ele.

Ei știu foarte bine de care parte a vaporului sunt așezate bucătăriile și rămășițele nu rămân multă vreme în apă! În

parte de suprafață. Și am rămas ceasuri lungi, ca să urmăresc undulările feline și grațioase ale acestor animale groaznice.

Îmi vin în minte alte întâmplări mai puțin plăcute. Un vapor mic de plimbare, în care mă aflam, străbătea Golful Panama, în drum spre Taboga, insula încântătoare. Un inginer francez, sosit în ajun din Europa, se afla lângă mine, im-

unul din colaci, și se agăță de dânsul. E salvat!... Dar triumghiul se culcă pe apă: monstrul s'a întors pe o coastă, în poziție de atac. Și tragedia se desăvârșește, iute ca gândul. La patru metri de micul vapor—la patru metri de soția tânără, care a înnebunit—omul e îmbucăț, tăiat în două, parcă de cuțit, la înălțimea soldurilor... Și a doua zi dimineață, numai o jumătate de cadavru a fost îngropată, în cimitirul din Panama.

Foarte adesea, se întâlnesc în porturile țărilor calde oameni și chiar băieți tineri, cari au câte un picior tăiat de rechin. Londra, în secolul al 18-lea, a avut un lord Major, pe Brooke Watson, care pierduse astfel un picior în tinerețe, scaldându-se în portul Havana Glumia asupra întâmplării sale groaznice, și-i plăcea să păcălească oaspeții, care-l întrebau, răspunzându-le cu seriozitate: „It was bit off“, adică: mi-a fost rupt dintr'o mușcătură!

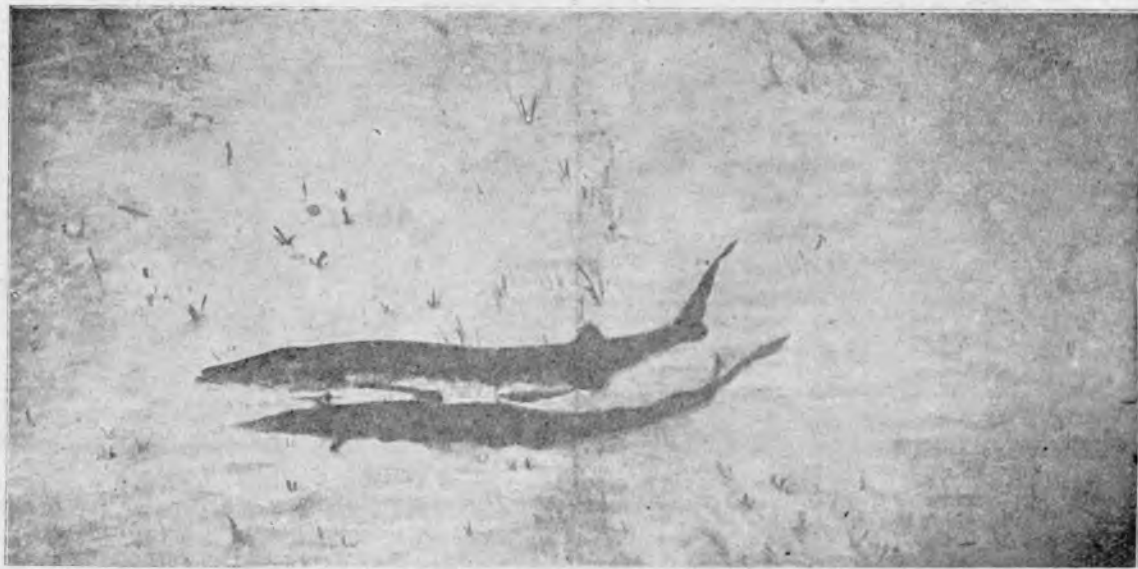
VÂNĂTOAREA DE RECHINI

Cum se vânează rechinii? Dinadins întrebuițez acest verb, căci rechinul este adesea urmărit cu pușca, și aproape totdeauna cu succes. Triumghiul, pe care aripa sa dorsală îl scoate afară din apă, alcătuiește un punct de ochire admirabil și trebuie ca cineva să fie un trăgător prea prost, ca să nu-l nimerescă. Tintind puțin deasupra bazei triumghiului, peștele gigantic poate fi rănit mortal. Însă procedeul de distrugere cel mai întrebuițat e undița. E nevoie să se întrebuițeze însă o undiță anume. Acest lucru l-am învățat într'o zi, prin experiență proprie când un rechin rupse, dintr'o singură mușcătură frânghia nouă, de care era agățat acul. Accidentul acesta e obișnuit. Îl găsesc amintit într'o povestire publicată de „Natural History“ revista lui American Muzeum, în care sunt multe observațiuni interesante.

„Un vapor mic, Laboratorium, înarmat de o instituție științifică, stătea ancorat în mijlocul Carolinei de Nord. La apariția unei cete de rechinii, fu aruncată o undiță specială, care se rupse ca o ață, când cel mai mare dintre pești se aruncă asupra momelei. Pe când se pregătea o altă undiță rechinii veniră să se îndese la pupă, fără să se înspăimânte de prezența oamenilor, aplecați deasupra apei, la mai puțin de un metru înălțime.

Îndată ce momeala atinse suprafața apei un rechin, lung de trei metri o înghiți. El fu ridicat pe punte și omorât. Nu trecu decât atâta vreme cât a fost nevoie să se reînnoiască momeala și un al doilea rechin, lung de aproape 4 metri, era prins; fu atârnat la marginea vaporului, în așa fel încât partea de jos a trupului său, rămânea în apă. Un al 3-lea rechin, cu ceva mai lung de 3 metri, fu prins îndată.

„Pe când îl ridicam pe punte, spune autorul, un rechin enorm, mai mare decât ceilalți, se năpusti asupra tovarășului lui, agățat de vapor, și dintr'o săritură îl prinse de grumaz. Căpitanul vaporului trase asupra lui, dela distanță mică, cele cinci cartușe ale revolverului său de mare calibru, dar fără al rezultat apa-

O fotografie unică: rechinul sau „tigrul de mare“ pândindu-și prada. Acest animal bagă groază în toți înnotătorii de pe coastele Floridei. Apele acestea sunt atât de limpezi, încât fundul mării e de o claritate neobișnuită. Fotografia de mai sus, a fost luată de pe bordul unui vas, sub razele perpendiculare ale Soarelui de amiază, și umbra peștelui gigantic se proiectează astfel clar pe fundul mării.

să vadă numeroși pești de aceștia uriași. Îmi amintesc că acum câțiva ani, pe când vaporul pe care mă aflam se oprise, pentru o vreme mai îndelungată, la Guaya, care este portul din Caracas, îmi veni gustul să sar în apă de sus, de pe bord. Am fost sfătuit să nu fac una ca aceasta, căci țărmul Venezuelei era, după spusele tovarășului meu, un colonist francez, plin de rechinii, mâncători de oameni. El mă întovărăși la singurul loc unde omul se putea scâldea, fără pericol de a pierde un picior sau o mână.

Era o îngrădire mare, făcută cu țaruși groși, așezați destul de des, pentru ca rechinii să nu poată trece printre ei. La câteva sute de metri depărtare de țarm. Și am înțeles că sfatul francezului a fost înțelept, când străbătând bazinul, am ajuns la îngrădirea cea mai înaintată. Pe când am îmbrățișat cu mâna un țaruș, spre a mă odihni o gramădă negricioasă a venit să se izbească de lemn de cealaltă parte a gardului; un rechin mă simțise pe aproape. Trebuie să mărturisesc că apropierea aceasta a pericolului, mi-a produs, în primul moment, o impresie neplăcută și m'am dat îndărăt. Mai apoi, recăpătând sângele rece, m'am înapoiat și am început să înnot dealungul îngrăditurii: să întăriți un rechin este fără îndoială o plăcere, pentru cel care o poate face în deplină siguranță. Dar monstrul nu mai era singur și am avut onoarea de a fi exkortat, pe cei o sută de metri de gard, de o trupă de cel puțin zece rechinii, cari păreau că se întrec, care mai de care, spre a mă zări mai deaproape, între țaruși.

Se spune că rechinul este cel mai inteligent pește. Bănuiesc că are mai mult inteligență... burții. Foamea, pe care nu și-o poate sătura niciodată, îl povățuiește la toate vicleniile și la toate îndrăznelile, și îl fac să fie lipsit de orice frică. Neamurile,

unele porturi e o adevărată învâlmășeală de acești pești, pe cari ușor îi poți zări, chiar în timpul zilei, atât de limpede e marea în regiunea stâncilor Coraliene, și care în timpul nopții prezintă un spectacol feeric, atunci când timpul e favorabil.

Îmi amintesc de o noapte petrecută în portul St. Tomas. Plecat peste balustrada vaporului, priviam în adâncimea unei ape,

preună cu soția sa, o femeie tânără. Uneori spre a admira mai bine fundul apei, împodobit de alge minunate el se pleca afară de bordul vaporului, înspăimântând pe frumoasa lui tovarășă.

Deodată, el căzu în apă, și fără să-și piardă cumpătul rădea de baia fără voie, pe care era silit să o facă. Francezul înnota cu multă ușurință, așa încât nimeni nu dădu prea mare

O echipă de vânători de rechinii. Când Sidney a fost invadat de rechinii, un călător a amintit că unele neamuri din Oceane erau antrenate, din vremuri străvechi, să urmărescă acești monștrii în fundul apei, și să-i ucidă cu cuțitul. Imediat s'a chemat, din Tachiti, o echipă dintre acești înnotători îndrăzneți, cari făcuseră minuni cu măestrul lor metod de vânatoare.

care la început mi-se păruse întunecată sub oglinda netedă a suprafeței sale. Dar vederea mea se obișnuiește repede și vedeam acum cu o limpezime neobișnuită, cum pleacă și vin rechinii monstruoși, învâluieți de o lumină fosforescentă. E probabil că se învârteau la 20, 30 de metri adâncime, și totuși îmi trebuia o sfortare a minții, spre a admite că înnoată atât de de-

atenție întâmplării. Curând, colacii de salvare îi vor fi la îndemână... dar o voce îngrozită dădu un țipăt de moarte: „Un rechin!“ Un triumghi cenusiu a spart suprafața mării, la 50 de metri depărtare de vapor și înaintea cu repeziunea fulgerului, teșind apa: este aripioara din spatele monstrului. Înnotătorul face o sfortare desperată, ajunge să pună mână pe

Gura deschisă a monstrului. Falcile rechinului sunt înarmate cu dinți tăioși, ca lamele de briciu, cari cresc la loc când vreunul se rupe.

DIN LUMEA SPORTURILOR

rent, decât acela de a-l îndărji mai tare. Monstrul scutura cadavrul rechinului, cu atâta furie, încât tot vaporul se cutremura în cele din urmă, îi sfâșie pântecile, îi smulse ficatul și îl înghiți, dintr-o singură înbucătură. Gaura pe care o făcuse era destul de mare, ca să îngăduie unui băiat de zece ani să poată intra în ea. Dar încă un glonț îl atinse, în această clipă, într-o parte mai sensibilă, și marinarii reușiră să-l prindă aruncând după dânsul un laț de frânghie.

Mijlocul cel mai îndrăzneț de a-i vâna constă, în a împunge rechinul cu un pumnal. Da, nici mai mult nici mai puțin, a împânța un pumnal în rechin, în

atunci sub adversar, și, fără a-l lăsa timpul de-a se opri în avântul său, îi străpung pieptul, în dreptul inimii. Arareori dau greș. În insulele Caroline nu există nici un caz, al vr'unui vânător de acesta, care să fi fost sfâșiat sau rănit de vr'un rechin.

Dacă ar fi vorba aci despre povestirile unor călători, cititorii ar putea fi neîncrezători. Dar vânătorii de rechini sunt de atunci câțiva ani, au arătat în fața miilor de spectatori, îngheșuiți pe plaja din apropiere de Sidney, ceea ce pot. Am spus, la începutul acestui articol, că doi tineri, din marele centru australian, fuseseră înghițiți de rechini. A doua zi după această dramă,

Rugby este un joc cu mingea și derivă direct dela foot-ball. Iată istoria lui: Acum o sută și mai bine de ani un student englez, care juca într-o echipă de football în micul oraș Rugby, avu ideea de a pune mâna pe minge trimițând-o pe

Un match de box în Iava. — Ca multe alte sporturi, boxul tinde să-și înmulțească pretutindeni adeptii. Aproape în toate țările au loc, în fiecare an, match-uri de box. Astfel, acum câțiva ani, s'au dat în Batavia o serie de matchuri

Boxerii, conform regulilor, apărură pe jumătate goi și cu mânuși groase în mâini. Aceasta fu de mirare pentru locuitorii iavanezi, cari nu admiteau bătae cu mânuși. Dar, când ncepură loviturile între boxeri, fel de fel de țipete întrerupseră liniștea. Din toate părțile se auzeau:

- Dă-i cu piciorul în burtă!
- Ia pumnalul meu!
- Aruncă mânușile și turteștei nasul!
- Scoate-i ochii!
- Dă-i în cap!

Din toate direcțiile li-se ofereau ciomege, pumnale, cuțite și câte altele, dar boxerii—rămânând cre-

terenul opus, în loc s'o expedieze cu piciorul. Prin aceasta el comise o abatere dela regula jocului, dar camarazii săi fură seduși de noua formulă și continuară a se servi și ei de mâini. După câteva luni, de tărăgăneli și discuții, regulile rugby-ului fură stabilite. Mingile rotunde au fost părăsite, iar în locul lor s'au introdus altele de o formă ovoidă, mai ușor de prins cu mâna. De atunci jocul de rugby a progresat mereu și adeptii lui sunt aproape tot așa de numeroși ca și aceia ai footballului.

Dintre toți însă francezii au pri-

foarte interesante, cu care ocazie s'au produs mai mulți șampioni cu renume.

Entusiasmat de cele văzute la Batavia, un înalt funcționar olandez, din acea colonie, d. van Khoven, chemă un profesor american, spre a învăța pe doi tineri iavanezi regulile luptei de box, urmând ca mai târziu să dea cu ei o reprezen-

dincioși regulilor învățate—au refuzat de a lua vreuna din arme, continuând lupta cu mâinile înmănușate, spre marea furie a mulțimei.

Sărmanii boxeri, erau luați în batjocură de copii, babe și tot felul de obraznici. Apoi, la un moment dat, mulțimea snăvăli ca nebună spre estradă. Luptătorii întrerupseră bătaia pentru ca să se apere

Un vânător de rechini.

Vânătorul înarmat cu un cuțit ascuțit merge înaintea monstrului și, cufundându-se sub adversar, îl străpunge în piept, la înălțimea inimii.

clipa în care acesta se avântă, cu gura largă deschisă, asupra înnotătorului adăpostit îndărătul acestui cuțit.

Acest sport drăguț și interesant e practicat din timpuri străvechi în multe din arhipelagurile Oceaniei Equatoriale, și flăcăii voinici, care îl exercită, nu sunt din punct de vedere sportiv, amatori, deoarece dânsii trăiesc din această meserie. Trebuie să amintim aci că aripile rechinului sunt o delicatose, foarte căutată în China, și că negustorii din Canton întreprin în aceste arhipelaguri agenți, cari exportează aceste aripioare căutate, în vapoare întregi. Vreme de câteva luni pe an, rechini foesc în apele acestor arhipelaguri. Înnotând mai bine decât peștii, acești vânători de rechini, înarmați cu un cuțit, care are o lamă lungă de 12—15 cm., se duc înaintea monstrilor, scapă de atacul lor, afundându-se în apă, se găsesc

un căpitan de vapor, francez a arătat că, printre lucrătorii de rassa neagră, emigrați în Tahity, se găseau și oameni pricepuți la vânatul rechinilor. Telegrafic s'a cerut să se trimeată zece dintre aceștia. Plaja din Coodgee, era neagră de mulțimea care se adunase, când Indigenii intrară în apă și aclamări inerminabile îi întovărășiră, pe când se îndeapartau înnotând repede, dincolo de îngrădirea insulelor mici. Când dispărură din ochii mulțimii, îndărătul unei stânci, emoția fu mare, dar repede lumea se liniști: echipa eroică se înapoia întreagă și, acolo departe, plutea ceva albicios, în stropi de soare. Măncătorul de oameni a fost tras la mal de o barcă, și se făcu totodată, dovada moravurilor canibale ale acestei specii de pești, căci tovarăși rechinului rănit grăbiseră agonia lui, sfâșiindu-l îngrozitor.

mil cu greu jocul acesta deoarece n'admiteau isbiturile. Dar astăzi, în țara lor există numeroase cluburi iar Universitățile și școlile speciale își au echipele lor. În fiecare an au loc numeroase matchuri.

Cu timpul sportul acesta nou a pătruns în toate țările. În Statele-Unite a fost foarte mult modificat, devenind astfel un joc periculos: sunt admise orice brutalități. Jucătorii sunt nevoiți să se îmbrace cu anumite costume cari să le acopere bine corpul, iar pe față își pun o mască analoagă cu aceia a gladiatorilor romani. Dar cu toate acestea precauții s'au întâmplat destule cazuri mortale.

În Franța acei cari abuzează de puterea lor sunt pedepsiți cu multă asprime. Autorizația părinților și profesorilor, pentru jocul acesta, e absolut indispensabilă.

În cele patru deseme de mai sus puteți vedea câteva din figurile acestui joc.

Un ciudat obicei din Noua-Zelandă. E vorba de jucătorii de football din această țară, cari sunt stăpâniți de credința că prezența unui cocoșat într-o echipă, dă mari șanse de victorie. Din cauza aceasta gheboșii sunt foarte căutați de cluburile de football. O singură întrebare însă am vrea și noi să punem jucătorilor neo-zelandezi: ce vor mai crede când fiecă „team” își va avea cocoșatul său?

Americanilor le place foarte mult sportul și crează mereu jocuri noi nu numai curioase dar și periculoase. În numărul de astăzi reproducem o interesantă fotografie în care puteți vedea o partidă de „polo” jucată în motocicletă de polițistii din Chicago. Vă puteți lesne imagina cât de complicat și de periculos este sportul acesta.

tație în satul indigen unde își avea reședința.

Proiectul fu pus în aplicare. Când cei doi asiatici fură bine pregătiți, d. van Khoven, care dorea să inițieze satul în practicarea boxului, puse să se ridice o estradă și chemă populația să asiste la matchul dintre cei doi concurenți.

contra concelătenilor lor indignați. Dacă nu intervenea la timp poliția, cine știe ce mai păteau nefericiții boxeri.

Și d. van Khoven, a renunțat la încercările sale sportive pentru motivul că iavanezii sunt proști și nu pot aprecia frumusețea luptelor de box!

DIN TOATĂ LUMEA

Prima statuie în Turcia este aceia care s'a inaugurat toamna trecută la Constantinopol: stautia lui Mustafa Kemal, faimosul transformator al Turciei și președintele Adunării Naționale din Angora. E primul caz când în țara turcească se ridică o statuie unui om mare: căci Coranul oprește reproducerea figurilor omenești. Dar Mustafa Kemal, în dorința de a moderniza complex țara, a încurajat pe sculptorii făcându-i să rupă cu această veche tradiție. Statuia îl reprezintă în costum european și cu capul gol.

O nonă religie în China. — În țara aceasta imensă găsești sute de religii. Probabil însă că Chinezilor tot nu li se par... suficiente, căci în ultimul timp a luat naștere o nouă religie chineză numită „Chetsii tsong tsiaota trong roa” și care e, pur și simplu, un amestec din toate doctrinele religioase chineze, și europene (împrumutate dela Moise, Mohamet, Isus Christos și Confucius). În prezent numără peste un milion de adepti și e viu încurajată de guvernul chinez, care vrea s'o proclame de religie națională.

Oameni cu piele de... câine. — În China au existat și vor exista încă, multe meserii curioase. Astfel nu de mult timp, a fost arestat un individ a cărui ocupație era aceia de a face pe oameni să aibă pe corp piele de câine. Curios, nu-i așa? Dar foarte adevărat!

DOUĂ PRIETENE

Drăgălașa dudue pe care o vedeți în fotografia de mai sus, n'a avut fericirea (până acum) vorba românnului, „să cadă cu tronc la inimă” vr'unui rege antropofag. În schimb însă a reușit să lege o strânsă prietenie cu o mică prințesă a mărilor: o focă. Și iată-le acum, pe drăgulele prietene, că s'au dus amândouă la băi. Într'una din zile însă s'au întâlnit cu un șmecher fotograf, care, după cum vedeți, ne-a trimis și nouă o fotografie din îndepărtata Americă. Vă place!? Nu-i așa...?

Concursul fotografic al „Realității”

E vară. Tineri și bătrâni au părăsit orașele pline de zăduf și de praf, și au plecat să trăiască o lună de zile la munte, la mare, sau în alte părți, în mijlocul naturii pitorești.

Dacă trupul și mintea găsesc, în timpul acestei luni, răgaz de odihnă, ochiul și sufletul găsește privilegiu de desfătare.

Țara noastră cuprinde neprețuite comori de frumusețe. Știința a găsit mijlocul de-a fixa pe placa fotografică, și de-a împărtăși astfel și altora, bucuria priveliștilor frumoase.

Revista noastră ilustrată, dorind pe deoparte să facă cunoscute minunățiile naturale ale țării noastre, pe de alta de a da impuls artei fotografice a amatorilor, institue un concurs fotografic, în următoarele condițiuni:

FOTOGRAFII AMATORI pot concura cu fotografii, luate de dânsii, dacă trimet pe adresa revistei noastre,—Cluj Str. Regina Maria No. 36—câte o copie.

La concurs se primesc exclusiv fotografii din țară, bine reușite: peisajii, animale surprinse în scene pitorești, sport, viața în grupuri și alte imagini de interes general.

Un comitet special va judeca fotografiile, din punct de vedere artistic, și va publica pe cele mai bune dintre ele, cu numele trimițătorului.

În fiecare săptămână una dintre aceste fotografii, cea mai bună și cea mai interesantă, va fi premiată, cu un premiu de 500 (cinci sute) lei. Concursul e săptămânal și începe cu numărul viitor al revistei noastre.

Să ne îmbogățim cunoștințele

„Luminează-te și vei fi.“

Cine vrea să se deosbiască de animalele, care umblă căutând în jos și sunt sclave ale pământului, câtă să priviască în jurul său, să pătrundă înțelesul minunat al firii și adunând cunoștințe să merite cu adevărat numele de „stăpân al naturii“.

Pagina aceasta este scrisă pentru cititorii când au răgaz să se poată instrui.

Atomi cari se pot sfărâma

MATERIA, tot ceea ce cade sub simțurile noastre, este alcătuită din particule foarte mici, numite molecule. O moleculă, din orice substanță, este aceea extrem de mică particulă, pe care noi ni-o putem închipui că are toate proprietățile substanței, din care face parte.

Oamenii de știință a uputut dovedi—deși nu le-au văzut niciodată— existența moleculelor. O moleculă de zahăr va fi identică, adică va avea toate proprietățile zahărului. O moleculă de sare va avea, și dânsa, toate proprietățile sării.

cu atât mai mare cu cât atomul e mai greu. Locurile pe unde circulă acești electroni ai atomului formează în jurul sâmburelui central, straturi, dintre care, cel mai din afară produce toate fenomenele luminoase, electrice și chimice care caracterizează atomul. Stratele mai profunde dau naștere razelor X. Massa materială și personalitatea chimică a atomului se găsește însă în sâmburele central. **N. Bohr**, un fizician danez, a stabilit, pentru foarte multe elemente, modul cum sunt așezați electronii în jurul atomului, în diferite elemente.

Am arătat că atomii sunt extremi

de mici—ar trebui 20 de miliarde, așezați unul lângă altul, spre a forma un milimetru. Sâmburii centrali ai atomilor sunt și mai mici: diametrul lor formează deabia cinci miimi din diametrul atomilor, pentru elementele grele și este și mai mic încă, pentru elementele mai ușoare: o muscă într-o catedrală, atâta este sâmburul central al atomului, față de atomul întreg.

Sir Ernest Rutherford, socoate acest sâmbure central ca fiind alcătuit, prin întovărășirea intimă a unui sau mai multor atomi de heliu, mai multor atomi de hidrogen și câtorva electroni. Astfel

Cancerul se poate tămădui

FĂRĂ alegere și fără crăutare, cancerul lovește omenirea. Ea boala a cărei cauză medicii nu o cunosc încă bine și pe care se străduiesc acum s'o facă nevătmătoare.

La început, cancerul nu atacă întreg organismul, el se mărginește să îmbolnăvească un singur organ, sau chiar o mică porțiune dintr'un organ. Ca urmare, imediat ce a fost

descoperită de către chimistul Pierre Curie, împreună cu soția sa, are și el proprietatea de a emite, fără odihnă raze invizibile, dintre care unele au mare asemănare cu razele X. Razele X și radiațiunile de radiu străbat corpurile și distrug celulele, nu numai pe cele bolnave dar și o parte din celele vii.

Această proprietate, la început a dat naștere la unele accidente, pentru că mulți medici și unii pacienți sau expus vreme îndelungată, și de prea aproape, fără pază, razelor Röntgen și radiațiilor de radiu.

Dozate în măsură convenabilă însă razele X și radiațiunile radiului pot slui la vindecarea unui număr mare de cancere ale pielii. Tratamentul cu raze X poartă numele de radio-terapie, celălalt de radium-terapie. De fapt nu sunt decât două modalități ale unei metode identice: tratarea cu ajutorul radiațiilor de lungime de undă scurtă a cancerului.

Radio-terapia sau Röntgen terapia, cum se mai spune, s'a putut, astăzi, perfecționa mult, și e de preferat, atunci când leziunile se întind mult la suprafață și în adâncime. Bolnavul este așezat în fața ampulei de unde se emit razele.

Înainte de aplicarea Radiului, pe aparat se așează o serie de tuburi metalice, cari conțin ficare o anumită cantitate de Radiu.

observat, dacă boala e la început, cancerul poate fi tămăduit. Din nefericire, rareori bolnavul își dă seama de răul care începe să-l roadă și când se duce la medic e prea târziu. Dacă se iau lucrurile în pripă însă, cancerul se poate trata ușor.

Pentru ca un bolnav să fie vindecat de cancer, trebuie să se distrugă complet absolut toate celulele, adică acele părți mici din care sunt alcătuite țesuturile noastre, care au fost îmbolnăvite de cancer. Majoritatea acestor celule canceroase se găsesc adunate la un loc, sub forma de tumori fie în centrul de unde a început boala, fie, dacă răul a progresat, în locurile din vecinătate. **Ca să vindece cancerul nu mai trebuie să rămână în trupul bolnavului, absolut nici una din aceste celule.**

Până azi nu există un ser sau un

Cum se aplică radiul pe partea amenințată de cancer. (O fotografie luată la institutul Curie din Paris).

medicament care să poată distruge celulele bolnave și astfel nu există decât două metode de tratament. Prima, care a ajuns la mare perfecțiune, este îndepărtarea chirurgicală (operația), a întregii porțiuni bolnave.

Cea de a doua, acum în dezvoltare, constă în distrugerea fiecărei celule canceroase, din porțiunea bolnavă, cu ajutorul radiațiilor de undă scurtă, care pătrund adânc în țesuturi.

Agentii acestor două metode sunt: bisturiul (cuțitul) pentru prima metodă și ampulele cu raze X și radiul, pentru cea de-a doua. Dintre aceste arme cea mai veche este bisturiul și se dovedește adesea ca cea mai eficientă. Operația unei tumori a stomacului sau a intestinului, cu înșănătoșirea completă este un lucru obișnuit astăzi, dacă s'a cerut la timp ajutorul chirurgului.

Razele X se formează prin trecerea unui curent de tensiune mare (50 mii volți cel puțin) într'o lampă anume făcută, din care s'a scos aerul și numită ampula lui Röntgen.

Radiul, substanța de puțin timp

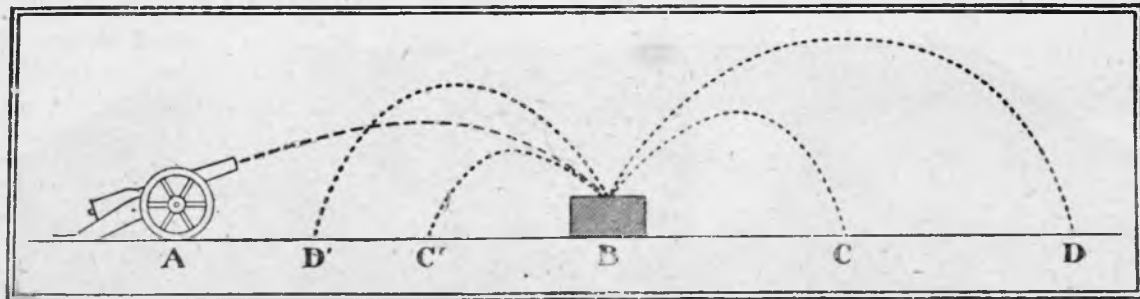
Tratamentul cu raze X. Ampula Röntgen este închisă în cutia metalică și emite asupra bolnavului radiațiuni X. Pe pieptul bolnavului se află un aparat „Ionometrul“ care regulează dozarea razelor.

În radium terapie, particulele de radiu se așează în tuburi mici, sau în ace fine de metal, și ficare alcătuiește astfel câte o ampulă Röntgen, în miniatură. Aceste tuburi se așează, într'un număr mai mare sau mai mic, pe pielea bolnavului, unde sunt tinute la o distanță fixă, cu ajutorul unor aparate speciale, sau sunt introduse în gură și în celelalte deschideri naturale ale organismului. Uneori, acele, care conțin radiul, sunt vârte chiar în țesuturile bolnave. Astfel în cazul cancerului la limbă.

Medicul de astăzi, în fața oricărui cancer, are să hotărăască care din cele trei arme: bisturiul, razele X sau radiul este de preferat; dacă trebuie să le întrebuinteze laolaltă sau numai pe câte una din ele. De sigur problemele acestea sunt grele și soluționarea lor cere pricepere și îndemnare.

Supravegherea Röntgenoterapiei se face dintr'o cameră despărțită de aceea a bolnavului prin pereți de plumb, infirmierele putând să supravegheze bolnavul printr'o sticlă specială de plumb care nu permite trecerea razelor X, dăunătoare organismului sănătos.

Experiența lui Rutherford se aseamănă cu bombardarea moleculelor.

La rândul lor, moleculele sunt alcătuite din alte particule materiale—cele mai mici particule din materie care se pot închipui—și care poartă numele de atomi.

Nu există decât 92 feluri de atomi. Din unirea acestor atomi în diferite feluri: doi câte doi, sau doi de un fel unul dintr'altfel, sau trei, patru, cinci, etc., dintr'un fel, cu 2, 3, 4, 5, etc., din alt fel, și câteodată chiar trei și patru feluri, de atomi, diferiți, nasc moleculele.

Atomii sunt ținuți laolaltă în molecule, printr'o forță numită afinitate.

Se pare că atomii, care multă vreme au fost socotiți indestructibili și nedivizibili ar fi de fapt și dânsii, la rândul lor, adevărate sisteme solare, infinit de mici. Transmutația radiului, adică transferarea lui înceată, în alte elemente: în heliu și în plumb, a deschis ochii savanților, asupra unor fenomene cu totul noi.

Decât, bineînțeles, că e de tot greu de cercetat desfacerea atomilor, când atomii înșiși sunt infinit de mici, și pentru multă vreme încă, imperceptibili, tuturor simțurilor și instrumentelor noastre. Cu atât mai mult cu cât, dacă există câteva, foarte puține elemente, care cum e Radiul sau Uraniu, oferă un exemplu unei adevărate sinucideri, celelalte, cele mai multe, țin fără îndoială mult la personalitatea lor și se conservă, la toate încercările pe care le fac chimiștii, spre a le fărâmița: pucioasa, fierul, azotul, au rămas în ciuda tuturor încercărilor tot azot, pucioasă sau fier.

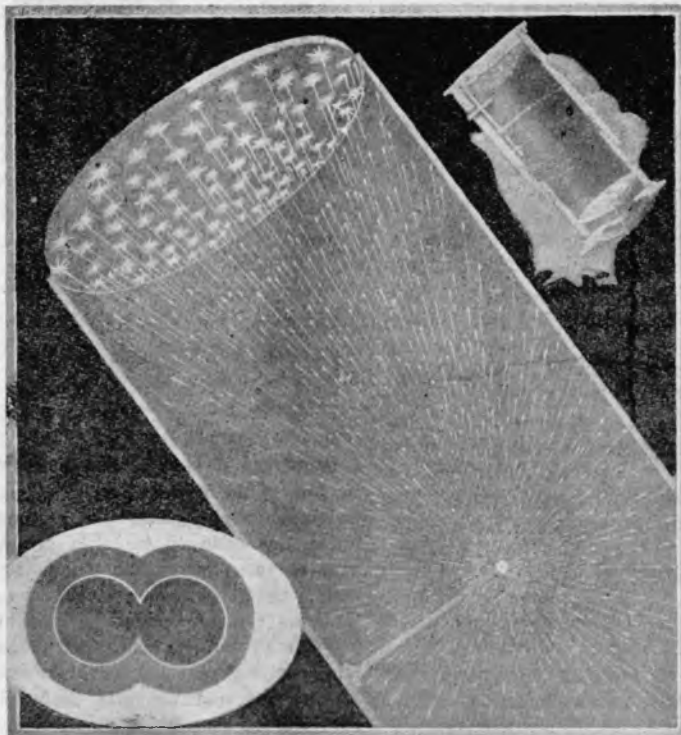
Se pare totuși că marele învățat **Sir Ernest Rutherford**, profesor la universitatea din Cambridge, a reușit să facă, ceace n'au izbutit alții.

ANATOMIA ATOMILOR

Bazați pe unele fapte experimentale, fizicienii au emis ipoteza că atomul ar fi alcătuit ca un adevărat sistem planetar, dintr'un **sâmbure central**, încărcat cu electricitate pozitivă, în jurul căruia se rotește un anumit număr de **electroni** negativi: unul pentru hidrogen, 2 pentru heliu, 7 pentru azot, 8 pentru oxigen, 29 pentru cupru, 78 pentru platină și în general un număr

Explozia atomilor produce electroni, cari lovindu-se de o placă pe care se găsește sulfura de calciu, produce scânteierea acestuia. La microscop în întuneric, bombardamentul electronilor pe placa de sulfură de calciu, apare ca în ilustrația noastră.

O explozie a atomilor, produsă cu ajutorul curentului electric de mare tensiune. Jos modul cum e probabil că e alcătuit atomul.

MODA

VARA a venit și căldura începe să chinuiască pe toată lumea. Și odată cu schimbarea sezonului s'a schimbat și moda: apare îmbrăcămintea subțire. Elegantele caută să-și facă rochii cât mai fine și mai frumoase. Se satisfac gusturi, dar se risipesc și bani.

de plimbări, de vizite, de casă, etc. care nu cer sume mari ca celelalte.

Așa dar gândul nostru se îndreaptă și spre dănselle: ne bucurăm mult că în a treia fotografie le putem oferi câteva modele de rochii de vară. Ele fac parte din seria ultimelor creațiuni ale modei pariziene.

Dar și forma încălțăminteii evoluează într-una. Fabricanții de ghete și pantofi oferă piciorușelor curiozități de tot felul. O ultimă creație a acestei mode o

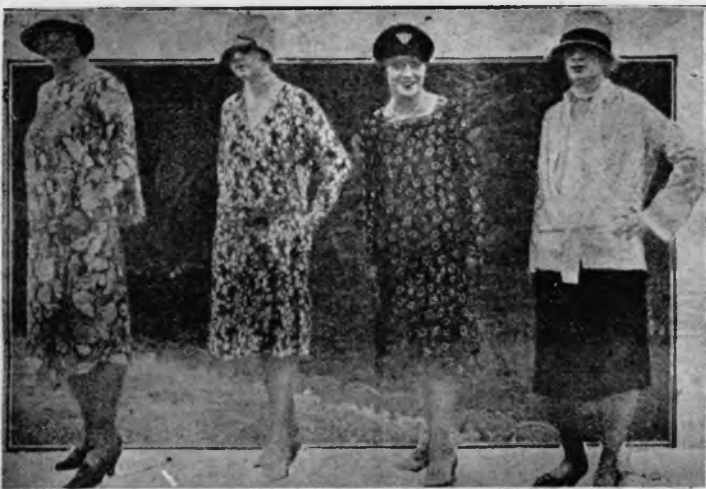

Multe din elegantele noastre pleacă spre stațiunile climatice și balneare. De aceea își pregătesc costume noi cari să adauge și mai mult farmec pe lângă acela al fizicului.

Pe plaje vor apare în fel de fel de costume de baie, unele mai curioase decât altele. Natural că fiecare va căuta să-și întrecă, în lux și splendoare, semenele.

puteți admira în a patra fotografie: pantoful-mască.

Dar coafura credeți că rămâne mult timp sclava unei regule? Se știe bine că nu. Astăzi părul se poartă scurt, aproape ca la bărbați. Și acum în timpul verii multe din drăguțele noastre simt plăcerea, sau nevoia chiar, să mai umble și cu capul gol. De aceea moda, gândindu-se la ele, a creat noi reguli de aranja-

vor avea pretenția să-și lucreze astfel de rochii. În caz contrar ar însemna să se calicească și cei mai bogați dintre noi!...

O rochie de... păr. — D-na Robinson e soția d-lui James Robinson, unul din magnații bursei de cereale din Chicago, a cărui avere este evaluată la mai multe sute de milioane dolari — ceiace în valuta țării noastre face câteva zeci de miliarde de lei! Din această cauză nu i se

poate pretinde d-nei Robinson să poarte rochii ca toată lumea, fie de stofă, diverse țesături sau chiar de mătase și garnisite cu blănuri și alte podoabe.

De aceea d-na Robinson a cerut croitorului să-i caute o țesătură care să nu fie comună, oricât de scump ar costa.

Croitorul a găsit! El a confecționat-o dintr'o țesătură unică în lume: o țesătură de păr omenească! Mai precis: de păr de femeie căci e mai lung, mai mătăsoasă și mai fin. Cu perii brunii, blonzi, castanii sau roșcați, țesătorul a reușit să execute deseme simple dar elegante.

Și la un bal dat de „Asociația marilor morari din Chicago“

D-na Robinson s'a îmbrăcat cu rochia de păr. Toată lumea a ră-

mas uimită de admirabila țesătură a cărei dulci nuanțe păreau că provin din fire de aur și aba-

nos. Privind fișionomiile invidioase sau furioase a prietenilor sale, D-na Robinson a înțeles că rochia sa era cea mai splendidă...

Dar una dintre d-nele prezente, invidioasă, după ce privi mai deaproape extraordinara „suprațesătură“ spuse cu un aer disprețuitor:

— E păr de negru! Și d-na Robinson se văzu silită să părească balul în fața disprețului general.

Păr de negru! Ea va trebui să caute altceva spre a-și face,

rochii. Avem încredere că drăguțele noastre nu vor adopta niciodată o asemenea modă.

Aș vrea să știu...

CE TREBUE FĂCUT SPRE A STINGE FOCUL DE PETROL

Dacă o lampă de petrol aprinsă se răstoarnă, și dacă focul se întinde și aprinde petrolul împrăștiat, nu trebuie să se arunce apă, pentru că apa va întinde focul și mai mult, ci să ne străduim să acoperim cât mai bine tot focul, cu o pătură veche, sau cu cenușe și nisip. Dacă se află lapte la îndemână, acesta stinge petrolul aprins. Laptele este un remediu sigur împotriva focului de petrol sau benzină.

DE CE SUNT MAI MULTE RASSE PE PĂMÂNT?

Omul, la fel cu celelalte animale se adaptează mediului, în care trăiește. Desigur că această adaptare se face foarte încel, în mii și mii de ani. Omul care trăiește în ținuturile reci, dela Nord, are culoarea feței albă, ochii albaștrii, părul blond; pe când cei cari trăiesc în ținuturile calde, arși de soare, au fața brună sau neagră, părul negru. Laponii, de lângă Polul Nord, se aseamănă cu chinezii din răsăritul Asiei. Aceasta pentru că unele dintre împrejurările în care au trăit au fost asemănătoare.

CARI AU FOST OAMENII PRIMITIVI DIN AMERICA? ȘI DE UNDE AU VENIT ACOLO?

Împrăștierea oamenilor pe pământ, pe pământul întreg, este o problemă încă nelămurită. E probabil că dezvoltarea lor s'a făcut, deodată, în mai multe locuri deosebite. Când Cristofor Columb a descoperit America, el a găsit acolo rassa de oameni numită pieile roșii. Aceștia, precum și urmașii degenerați ai unui vechiu popor „poporul Inka“ locuiau mai ales în America de Sud. Majoritatea continentului era ocupată de păduri neștrăbătute și de savane întinse.

CÂND S'A DESCOPERIT AURUL, ARGINTUL, ȘI CELELALTE METALE? PRIN CE MIJLOACE SE OBTINEAU ELE?

Aurul este unul dintre cele mai vechi metale, pentru că el găsindu-se în pământ, în stare curată, a putut fi prelucrat ușor.

Mai târziu, când s'a descoperit argintul, oamenii amestecau aceste două metale împreună, și făceau bronzul atât de căutat.

Cuprul sau arama este, în ordine cronologică, al treilea metal de care au învățat să se folosească oamenii. Au urmat apoi pe rând plumbul, cositorul și fierul, metalurgia acestuia din urmă, fiind mult mai grea decât a celorlalte metale. Nichelul și aluminiul se numără printre metalele pe care le folosim de puțină vreme.

În vechime aurul mai puțin exploatat decât astăzi, se găsea mai ușor. Dat fiind numărul mai mic de oameni de pe pământ, precum și nevoile mult mai reduse, aurul era mai abundent. Descoperindu-se în America, minele de aur de acolo, au însemnat noi izvoare pentru exploatarea acestui metal prețios. Cu trecerea anilor cantitatea de aur care se găsește în stăpânirea oamenilor se mărește mereu, pentru că mereu se scot cantități nouă din pământ.

În ceea ce privește rezerva de aur pe care o au diferitele state, spre a garanta moneda lor, sunt numai zece țări care au mai mult decât 100 milioane de dolari sau 500 milioane lei aur. Aceste țări sunt:

În milioane \$, anii	1913	1925
Statele Unite	262	2870
Franța	679	711
Anglia	170	703
Japonia	65	576
Spania	92	490
Argentina	225	436
Germania	279	288
Italia	288	219
Canada	143	203
Olanda	61	178

Restul aurului se împarte între 24 alte țări, rezerva variind între 10 și 100 milioane de dolari.

Așa dar e sigur că costumele ce vor apare vor fi din cele mai ciudate. Ca dovadă e suficient să priviți cele dintâi două fotografii ce reproducem: prima reprezintă pe o elegantă care a apărut pe plaja Veneției într-o pijama chinezească, iar în a doua fotografie puteți admira pe o tânără artistă de cinema care a lansat o nouă modă a costumelor de baie: costumaș oriental, pentru vara anului 1927.

Bun înțeles că luxul acesta și-l permit numai elegantele cari dispun de o bună situație materială. Acele care nu îndeplinesc această unică condițiune sunt nevoite să rămână pe loc. Și, în loc să-și lucreze costume de baie sau de sport, se ocupă de rochii

ment pentru păr. Deci, gingașele cititoare, vor găsi printre fotografiile noastre și patru modele de pieptănături și îndrotare a părului scurt.

Îmbrăcămintea lucrată din piei de pește. Astfel de vestimente se lucrează de mulți ani prin unele părți nordice ale Siberiei.

Din pielea de rechin se fabrică — în California — încălțăminte foarte rezistentă. Dar cine s'a gândit vre-o dată că tocmai din pielea unor pești, foarte rari, se vor putea face rochii de toată splendoare?

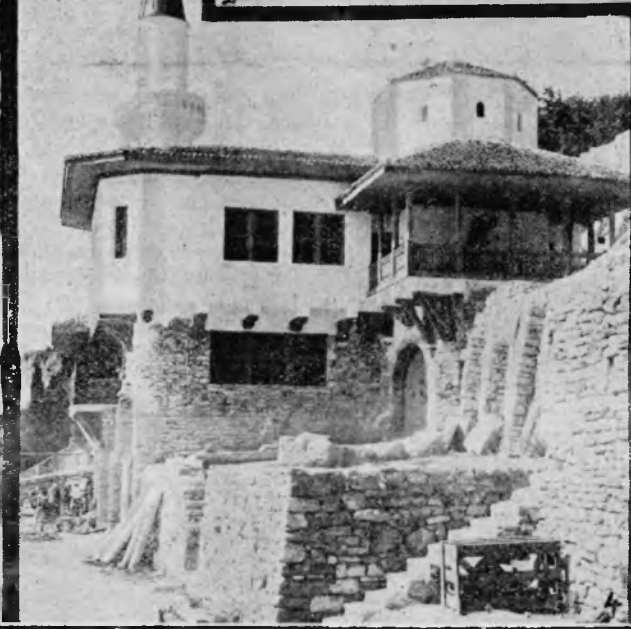
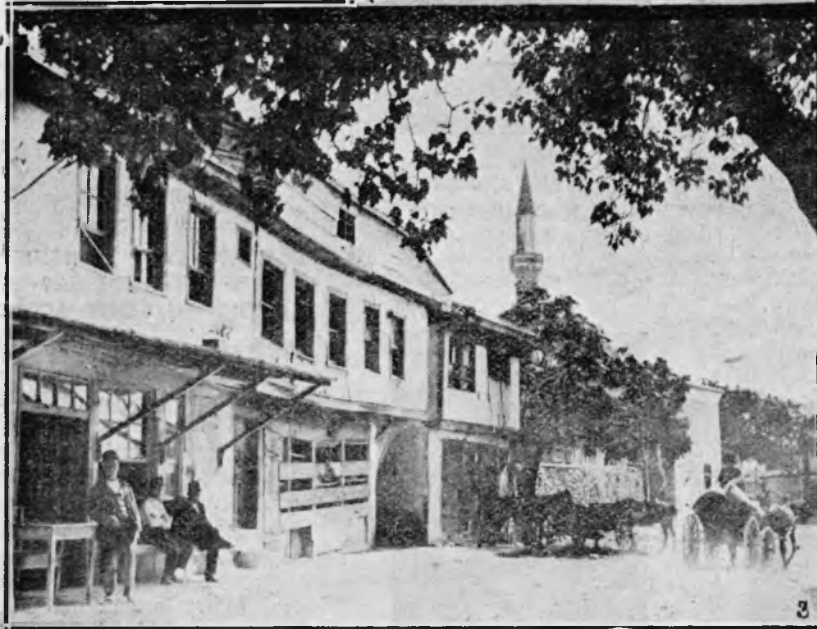
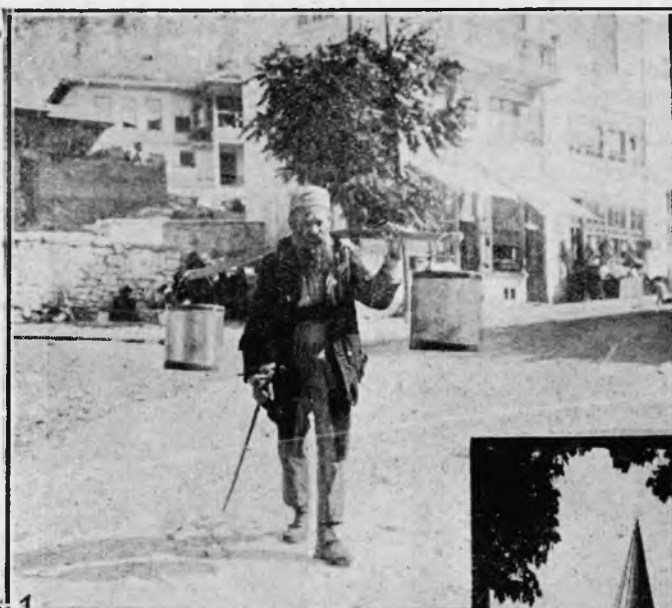
Exploratorii cari le-au văzut spun că sunt de un aspect fermecător. Pieile sunt aranjate și cusute în lungime. Solzii sunt

ORIENTALISMUL ÎN ROMÂNIA: BALCICUL

Orașul Balcic din sudul Dobrogei, lângă mare, a păstrat în întregime aspectul oriental, pe care-l avea încă din vremea ocupațiunii turcești. Dacă la Constantinopol și în Turcia, Kemal Pașa a putut impune schimbarea moravurilor, Balcicul, în România liberă, a rămas orașul patriarhal de odinioară. Cu moscheiele și minaretele sale cu fântânile publice și musulmanii domoli, Balcicul este unul dintre cele mai interesante orașe din țară.

1. Apar (vânzător de apă). 2) Fântână monumentală din Balcic. 3. Han și Cafenea în Balcic. 4. Castelul Reginei de pe „Coasta de Argint” din Balcic. 5. Musulman bătrân.

INVINGĂTORII OCEANULUI LA BERLIN

Aviatorii Clarence Chamberlain și pasagerul său, bogătașul Charles Levine, au fost primiți la Berlin cu un entuziasm de nedescris. Ilustrația noastră îi reprezintă, în mijlocul unui grup de tinere domnișoare, din buna societate germană, îmbrăcate în costum național.

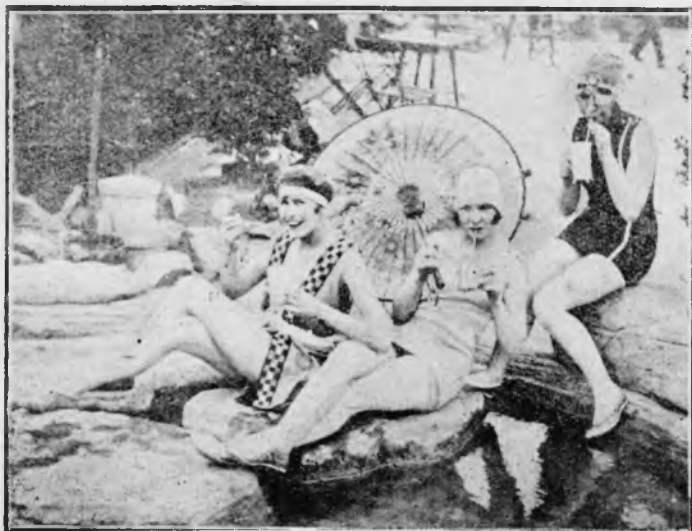
LINDBERGH ȘI MODA

Popularitatea lui Lindbergh se manifestă și prin modă. Modistele americane au lansat moda „pălăriilor Lindbergh”, de forma celei pe care o poartă tânăra din ilustrația noastră. La sosirea în țară a lui Lindbergh, miile de femei și fete care i-au eșit în întâmpinare, purtau toate „pălării Lindbergh”

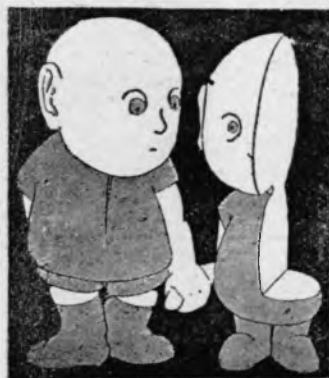
O FOTOGRAFIE ÎN CARE E MULT ENTUZIASM

Lindbergh în balconul aeroclubului francez din Paris, (la stânga), alături de d-nii P. E. Flandrin, președintele Clubului și ambasadorul American, Herrick (la dreapta).

A ÎNCEPUT SEZONUL BĂILOR

Căldurile au gonit pe oameni din orașe, la munte și la mare, nu numai la noi, dar și în celelalte țări. Ilustrația noastră reprezintă trei cuconișe, din cea mai aleasă eleganță a Londrei, pe plajă.

DUPĂ MATEMATICĂ

„Nașterile per familie au scăzut la 1^{1/4}.”

— Statistica

NOUL GUVERN JAPONEZ

În mijloc, baronul Tanaka, noul președinte de consiliu al Japoniei, înconjurat de membrii partidului său, partidul Seiyukai.